

РЕШЕНИЕ

№ 5292

гр. София, 31.08.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 35 състав,
в публично заседание на 03.02.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Миглена Недева

при участието на секретаря Кристина Григорова, като разгледа дело номер **10304** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/, във вр. с чл.24 от Закона за гражданската регистрация /ЗГР/ и § 5 от ПЗР на Наредба № РД-02-20-6 от 24.04.2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на правосъдието.

Образувано е по жалба С. С. С. срещу писмо изх. № РПД20-ГР94-1328 от 16.09.2020 г. на Кмета на Район „П.“, обективиращо отказ за издаване на удостоверение за наследници на Д. Р. К. с мотив, че не попада в кръга на наследници по смисъла на чл.5, ал.1 от Наредба № РД002-20-6 от 24.04.2012 г.

Жалбоподателката, С. С. С., чрез адв. И., твърди, че отказът е незаконосъобразен. Сочи, че е налице неправилно прилагане на материалния закон, като следва да се прави разлика между наследяване по право на заместване и наследствено правоприемство, като в случая е налице наследствено правоприемство. Прави искане за отмяна на оспорения отказ и да бъде задължен ответника да издаде исканото удостоверение. Претендира присъждане на разноски.

Ответникът, Кметът на Район „П.“, чрез юрк. З., излага становище за неоснователност на жалбата. Сочи, че отказът е обоснован с приложение на разпоредбата на чл.8, ал.4, изр. 2 от Закона за наследството, която не допуска наследяване по право на заместване за съдебни роднини от трета до шеста степен включително. Иска жалбата да бъде оставена без уважение. Претендира присъждане

на юрисконсултско възнаграждение, съответно – прави възражение за прекомерност на платения от жалбоподателката адвокатски хонорар и иска намаляването му. Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител и не взема становище по жалбата.

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.

Подадена срещу акт, подлежащ на съдебен контрол за законосъобразност, от лице, което е адресат на акта, и чиито права и законни интереси актът засяга неблагоприятно.

Съдът приема жалбата за подадена в срок, доколкото ответникът не е представил доказателство за датата, на която е съобщил акта, жалбата е постъпила в рамките на един месец от издаването му, а и в него липсват указания във връзка с обжалването му, предвид което приложим е и двумесечният срок по чл.140, ал.1 от АПК.

Удостоверението за наследници е официален свидетелстващ документ, издаването, съответно неиздаването на който засяга интересите и правата на лицето, което го е поискало и имащо качеството на наследник. Доколкото отказът е издаден с мотив за липсата на качеството на наследник на жалбоподателката, то и последната има интерес от оспорването му.

Съдът намира за неоснователно възражението на процесуалния представител на ответника, че за жалбоподателката липсва правен интерес, тъй като вече разполага с Удостоверение за наследници на Д. Р. К. № 11488 / 15.12.2016 г., издадено от Район „П.“, в което фигурира нейната праводателка С. Р. А., което не е загубило правна сила, тъй като е безсрочно. Няма основание да бъде отказвано издаването на удостоверение за наследници при всяко подадено такова искане от заинтересовано лице, независимо от това дали преди това по друго искане има издадено такова.

В процесния случай е подадено искане по реда на чл.11, ал.1 от Наредбата от 08.09.2020 г., на което административният орган е длъжен да отговори с издаване на удостоверение или мотивиран отказ за издаването на такъв, независимо, че през 2016 г. вече е издавал удостоверение за наследници на същото лице по искане на същия или друг заявител.

Разгледана по същество, жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Административен съд София – град, II а.о., 35 състав, като взе предвид доводите на страните и прецени доказателствата по делото в тяхната съвкупност, въз основа на наведените в жалбата основания и като извърши служебна проверка относно законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания, предвидени в чл.146 от АПК, приема за установено от ФАКТИЧЕСКА и ПРАВНА страна следното:

Съгласно чл.2 от Наредба № РД-02-20-6 от 24.04.2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на правосъдието / наричана поДолу за краткост „Наредбата“/, издадена въз основа на чл.24 от Закона за гражданската регистрация /ЗГР/ „(1) Удостоверения въз основа на регистъра на населението се издават от кмета на общината, на района или на кметството или от определени от тях длъжностни лица от общинската администрация. ... (5) Удостоверения за наследници се издават от общината, от района или от кметството по последен постоянен адрес на починалото лице.“

Отделно, по делото е приложена и Заповед № СОА20-РД09-523 / 03.01.2020 г., с която Кметът на Столична община е възложил функциите на длъжностно лице по

гражданско състояние и по гражданска регистрация на кметовете на райони, съответно и на други длъжностни лица в районните администрации.

Оспореното в настоящото производство писмо, като подписано е от Кмета на район „П.“ – Столична община, е издадено от компетентен административен орган – кметът на общината по последен постоянен адрес на починалото лице.

Актът е издаден в писмена форма, съдържа задължителните по чл.59, ал.2 от АПК реквизити, вкл. и мотиви на същия.

При горните мотиви, не е налице основание за отмяната му или обявяване на нищожност по чл.146, т.1 или т.2 АПК.

Не са допуснати и съществени нарушения на административнопроизводствените правила, предпоставка за отмяна на решението на основание 146, т. 3 от АПК.

Подадено е искане по реда на чл.11, ал.1 от Наредбата от 08.09.2020 г.

Съгласно чл.11, ал.2 от Наредбата, за определяне на наследниците по закон длъжностното лице прави пълна проверка в регистъра на населението, а когато е необходимо, и в регистрите на актовете за гражданско състояние.

Тук следва да се обърне внимание, че не става въпрос за липса на данни в регистрите на населението, при които длъжностното лице следва да направи мотивиран отказ на основание чл.8 от Наредбата.

Процесният отказ, при наличието на всички необходими за издаването му в регистрите на населението данни е мотивиран с липсата на качеството наследник на подалото искането лице, което именно се оспорва в настоящото производство.

Именно с оглед мотивите на оспорения отказ, съдът счита, че процесното писмо е издадено в нарушение на материалния закон – основание за неговата отмяна по чл.146, т.4 АПК.

Съгласно чл.5, ал.1 от Наредбата: „Удостоверения се издават на лицата, за които се отнасят, на законните им представители, на техните наследници.“

Оспореният отказ е мотивиран с чл.5, ал.1 от Наредбата и чл.8, ал.4, изр. 2 от Закона за наследството, като е посочено, че жалбоподателката не е сред лицата, които могат да искат издаване на удостоверение за наследници на Д. Р. К..

Посочено е че, Д. Р. К. е починал на 11.12.1988 г., като е бил наследен от съпругата си М. Р. К., починала на 22.05.1990 г. и двамата си сина – Р. Д. К., починал на 15.05.1994 г. /неженен и без деца/ и И. Д. К., починал на 02.06.1994 г. /неженен и без деца/. Посочено е, също така, че след смъртта на И. Д. К., се преминава към наследяване по сребрена линия, като е цитирана разпоредбата на чл.8, ал.4 от Закона за наследството, съгласно която „Когато починалият не е оставил възходящи от втора и по-горна степен, братя и сестри или техни низходящи, наследяват роднините по сребрена линия до шеста степен включително. По-близкият по степен и низходящият на по-близък по степен изключват по-далечния по степен.“ Посочено е и Тълкувателно решение № 3 / 30.12.1994 г. на ОСГК, съгласно което разпоредбата на чл.8, ал.4, изр.2 от ЗН не допуска наследяване по право на заместване за сребрените роднини от трета до шеста степен. След това е посочено, че бабата на жалбоподателката С. Р. А., починала на 31.12.1996 г., е била жива към смъртта на И. Д. К., починал на 02.06.1994 г., а бащата на жалбоподателката С. Н. С. е починал на 18.06.1996 г. преди майка си.

Въз основа на горните факти, които се сочи, че са изведени въз основа на регистрите на населението, съответно не се оспорват в настоящото производство от нито една от

страните, а и съдът приема за напълно достоверни /, а същите са посочени и в издаденото през 2016 г. от същата администрация Удостоверение за наследници, приложено по делото/, е посочено, че длъжностното лице по гражданско състояние е направило извод, че след смъртта си Д. Р. К. е оставил живи наследници от по-близка степен, като разпоредбата на чл.8, ал.4, изр. 2 от Закона за наследството не допуска наследяване по право на заместване за съребрените роднини от трета до шеста степен. В така направения отказ, ведно от мотивите му, при наличие на цялата необходима за изготвянето на удостоверението информация в регистрите на населението, е налице неправилно приложение на материалния закон, като е изведен неправилен и некоректен правен извод.

На първо място, прави впечатление, че макар в изложението на фактите да е посочено, че към приложението на цитираната разпоредбата на чл.8, ал.4 от ЗН, а именно към наследяване по съребрена линия се преминава едва след като е починал и последният пряк наследник на Д. Р. К., който е синът му И. Д. К., т.е. тя се прилага спрямо неговите наследници, изведнъж в заключението се прави извод във връзка с тази разпоредба не по отношение на И. Д. К., по отношение на когото следва да се приложи чл.8, ал.4 от ЗН, а на Д. Р. К., въпреки, че когато е починал, той бива наследяван не по реда на чл.8, ал.4 от ЗН, а от неговата съпруга и синове, т.е. от наследници от първи ред.

На второ място, въпреки че в мотивите на отказа изрично е посочено, че бабата на жалбоподателката С. Р. А., починала на 31.12.1996 г., е била жива към смъртта на И. Д. К., починал на 02.06.1994 г., а в писмения отговор по жалбата, процесуалният представител на ответника изрично подчертава, че И. Д. К. се наследява по реда на чл.8, ал.4 от ЗН от своите чичовци, лели, вуйчовци и вуйни, като конкретният наследник се определя от това кой е бил жив към момента на смъртта на И. Д. К., тъй като не се предвижда наследяване по право на заместване на починалия от неговите низходящи, съгласно чл.8, ал.4, изр.2 от ЗН и Тълкувателно решение № 3 / 30.12.1994 г. на ОСГК, изведнъж се пренебрегва този факти въпреки, че бабата на жалбоподателката С. Р. А. е леля на И. Д. К., сестра на майка му М. Р. К., т.е. тя е наследник на И. Д. К. по съребрена линия от трета степен, жива към датата на смъртта му, т.е. именно тя става негов наследник по всички правила на чл.8, ал.4 от ЗН, вкл. ТР № 3 / 30.12.1994 г. и изобщо тук няма наследяване по право на заместване.

Бабата на жалбоподателката С. Р. А. към момента на смъртта и на сина на Д. Р. К., т.е. на последния му наследник от първи ред – И. Д. К. 02.06.1994 г. наследява същия, като наследник по съребрена линия от трета степен въз основа на създадения през 1992 г. в Закона за наследството четвърти ред наследници по закон, наравно с всички останали негови чичовци, лели, вуйчовци и вуйни.

Тук съдът държи да отбележи, че жалбоподателката е допуснала грешка в подаденото от нея искане за издаване на удостоверение, съответно обяснителната записка към него, като е посочила, че С. Р. А. е сестра на Д. Р. К.. Това не е вярно и вероятно се е заблудила от посоченото в издаденото Удостоверение за наследници на Д. Р. К. № 11488 / 15.12.2016 г., където срещу името ѝ е посочено „сестра“. Следва да се обърне внимание обаче, че в удостоверението на стр.1 пот № 3 е посочен И. Д. К., като починал на 02.06.1994 г., който е последният наследник на Д. Р. К., и същият, като починал неженен и без деца / както преди това и брат му Р. Д. К./ „оставил:“, се сочи в удостоверението, като оттук под две групи, първата отбелязана със знак „ I-во / римско/“, а втората със знак „ II-ро /римско“ са изброени неговите наследници по

сребрена линия, където следва да се приложи чл.8, ал.4 от ЗН – първо от страна на баща му Д. Р. К. и второ – от страна на майка му М. Р. К., където попада и бабата на жалбоподателката С. Р. А., като сестра на майка му.

Както бе посочено по-горе, при приложението на разпоредбата на С. Р. А. / поч. на 31.12.1996 г./ като сестра на майката на И. Д. К. / поч. на 02.06.1994 г./, отново подчертавам, жива към смъртта му, наследява директно същия, като един от неговите наследници по сребрена линия от трета степен, и не е замествана от нито едно от живите си деца, нито пък е от значение обстоятелството, че бащата на жалбоподателката С. Н. С. /поч. на 18.06.1996 г./ е починал преди нея, именно тъй като именно тя към 02.06.1994 г. става наследник на И. Д. К. по новосъздадения, но в сила вече, тъй като е приет с изменение з ЗН от 1992 г. четвърти ред наследници по чл.8, ал.4 от ЗН.

От своя страна, жалбоподателката С. С. С. е наследник на баба си С. Р. А., видно от приложеното по делото Удостоверение за наследници № РСЛ20-УГО1-3127-ПРЕП от 05.04.2017 г., следователно тя получава и съответната припадаща ѝ се част от наследството на Д. Р. К., преминало чрез сина му И. Д. К. по реда на чл.8, ал.4 от ЗН към неговите наследници по сребрена линия, в случая към смъртта му 02.06.1994 г. - и към неговата леля С. Р. А..

От своя страна, жалбоподателката С. С. С., макар да е сребрен роднина на И. Д. К. от пета степен става наследник на баба си, като наследник по права линия, като в това число и по отношението на наследството на Д. Р. К., получено от баба, като тя наследява по силата на „наследствено правоприемство“, а не по силата на „наследяване по право на заместване“ при приложението на разпоредбата на чл.8, ал.4 от ЗН.

Следователно, жалбоподателката е именно сред лицата, на които се издава удостоверение за наследници, съгласно чл.5, ал.1 от Наредбата, поради което отказът е незаконосъобразен.

На практика, както в издаденото от същата администрация Удостоверение за наследници на Д. Р. К. № 11488 / 15.12.2016 г., така и в процесния отказ да бъде издадено такова, административният орган при наличието на всички нужни данни в регистъра, е приложил неправилно материалния закон, като изобщо не е отчетел обстоятелството, че бабата на жалбоподателката е била жива към смъртта на И. Д. К..

Освен това, в оспореното писмо се забелязва смесване и неразбиране на понятията „наследяване по право на заместване“ и „наследствено правоприемство“.

В този смисъл е налице и установена съдебна практика, която се споделя напълно от настоящия състав.

В Решение № 164 от 1.06.2010 г. на ВКС по гр. д. № 538/2009 г., ГК, II г. о. е записано следното: „Разпоредбата на чл. 8, ал. 4, изр. 2 ЗН не допуска наследяване по право на заместване за сребрените роднини от трета до шеста степен включително. Когато обаче след откриване на наследството на едно лице, по време на процеса за делба на неговото имущество, почине един от призованите вече да го наследят наследници по сребрена линия и остави за свои наследници по закон - низходящи, то за последните е налице материалноправно и процесуалноправно правоприемство по реда на чл. 120 ГПК /отм./ по отношение на починалия съделител. Те наследяват неговата част от наследството, предмет на делбата, и са обвързани от процесуалното му качество към момента на смъртта му.“

В мотивите на Решение от 29.03.2011 г. по в.г.д. № 235 / 2011 г. на Русенският

окръжен съд също е посочено: „Законът сочи, че кръгът от наследниците на едно лице следва да се преценява към момента на откриване на наследството, тоест моментът на неговата смърт. От него следва и разграничението между материалното правоприемство и правото на заместване. Правото на заместване е правото на наследника да заеме мястото и стъпи в степената и правата на своя наследодател и да получи частта, която би се паднала на последния, ако той би бил жив към момента на откриване на наследството на неговия наследодател. Правилото на чл. 8, ал.4, пр.2 ЗН не допуска наследяване по право на заместване за сребрените роднини от трета до шеста степен включително и в този смисъл са разясненията в ТР № 3/1994 г. на ОСГК. Когато обаче след откриване на наследството на едно лице почине един от призованите вече да го наследят наследници по сребрена линия, в случая от трета степен, и остави свои наследници по закон-низходящи, то за последните е налице материално правоприемство по отношение на починалия наследник по сребрена линия.“

В Определение № 1162 от 30.11.2011 г. на ВКС по гр. д. № 716/2011 г., I г. о., ГК е посочено следното: „В ТР 3/1994 г. е прието, че разпоредбата на чл. 8, ал. 4, изречение второ ЗН не допуска наследяване по право на заместване за сребрените роднини от трета до шеста степен включително. В същия смисъл са и решение № 255 от 14.05.2008 г. по гр. д. № 260/2008 г., в което е прието, че правилото на чл. 8, ал. 4, изр. 2 ЗН намира приложение в случаите, при които са призовани към наследяване роднини в четвърти ред като законът изключва конкуренцията на по-близкия по степен и решение № 494/1994 г. на ВС, II г. о. съгласно което най-близкият по степен роднина по сребрена линия изключва от наследяване роднините по сребрена линия от четвъртия ред, починал преди наследодателя. В разглеждания случай не е налице тази хипотеза, защото сребрените роднини С. Г. П. и И. Г. П. не са наследили по заместване Е. С. С., а по правоприемство от тяхната майка, М. Б. Я., която е леля на починалия - наследник от трети ред, починала след наследодателя.“

В Определение № 734 от 4.08.2009 г. на ВКС по гр. д. № 538/2009 г., II г. о., ГК също се обръща внимание върху момента, към който се преценява кръгът на наследниците на едно лице съгласно трайната практика на ВКС, вкл. и с разясненията, дадени с ТР № 3/1994 г., ОСГК относно правилото на чл. 8, ал. 4, изр.2 ЗН (ред. ДВ, бр.60 от 1992 г.), което установява пряко наследяване от сребрени роднини от III до VI степен, включително в новия четвърти ред наследници по закон. Последователна е съдебната практика, която приема, че това е моментът на неговата смърт.

След като жалбоподателката е именно сред лицата по чл.5, ал.1 от Наредбата, на които следва да се издаде удостоверение за наследници на Д. Р. К., постановеният отказ е издаден при неправилно приложение на материалния закон и следва да бъде отменено на основание чл.146, т.4 от АПК.

Преписката следва да бъде върната на органа за ново произнасяне при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на решението.

Основателна при този изход на спора е претенцията на оспорващия за

присъждане на разноски. Такива са доказани в размер на 10 лева за внесената държавна такса по оспорването и 500 лв. адвокатски хонорар, платен при сключване на договора в брой.

Водим от горното чл. 172, ал. 2, чл.173, ал.2 и чл.174 АПК, Административен съд София-град, II а.о., 35 състав,

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ по жалба С. С. С. писмо изх. № РПД20-ГР94-1328 от 16.09.2020 г. на Кмета на Район „П.“, обективиращо отказ за издаване на удостоверение за наследници на Д. Р. К..

ИЗПРАЩА делото като преписка на административния орган за ново произнасяне в 14-дневен срок, при съобразяване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в на решението.

ОСЪЖДА Столична община - Район „П.“ да заплати на С. С. С. сумата в размер на 510 /петстотин и десет/ лева разноски по производството.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

СЪДИЯ: